

Pfv..20.110/2012/7.

A Kúria a dr. Rab Ferenc ügyvéd által képviselt Péntek Imre felperesnek a dr. Balogh Lajos ügyvéd által képviselt Péntek Imréné alperes ellen ajándék visszakövetelése iránt a Hajdúböszörményi Városi Bíróságon 5.P.20.494/2010. számon megindított és a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság Pf.20.978/2011/5. számú ítéletével befejezett perében az említett számú jogerős határozat ellen a felperes részéről 15. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A felperes köteles megfizetni a Magyar Államnak - külön felhívásra - 150.000 (százötvenezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felek 1999. február 1-jén kötöttek házasságot. A felperesnek már a házasságkötéskor tulajdonát képezte a H., T. utca szám alatti ingatlan. A felek között 1999. április 21-én eltartási és gondozási szerződés jött létre, melynek alapján a felperes az ingatlan 1/2 részilletőségét átruházta az alperesre, ugyanakkor az alperes vállalta a felperes igénye szerinti ellátását, környezetének tisztán tartását, betegség esetén gyógykezelését, ápolását, halála után tisztességes eltemetését.

2003. január 27-én a felek a T. utcai ingatlant 7.000.000 forint vételárért értékesítették. Ezt az összeget részben felélték, részben pedig a 2003. február 4-én kelt adásvételi szerződéssel a H., Mártírtok utca . em. szám alatti társasházi lakás megvásárlására fordították. A vételár 4.600.000 forint volt. Az ingatlan 1/1 arányú tulajdonosává a felperes vált, míg az alperes az ingatlanon holtig tartó hasznélvezeti jogot szerzett. A felperes szerint erre ezért került sor, mert bízott abban, hogy a házasságuk tartósan jó marad.

A peres felek életközössége 2004. március 13-án megszűnt, melyben döntő szerepet játszott a felperes italfogyasztása, indulatos természete, féltékenykedése.

Utóbb a felek között házassági bontóper indult. Ennek folyamatban léte alatt a peres felek között 2005. június 22-én ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott egyezség jött létre, melyben rendezték a M. utca szám alatti ingatlannal kapcsolatos vitás kérdéseket. Rögzítették, hogy az ingatlan közös tulajdonukat képezi, amelyet közösen fognak értékesíteni. Jelen per felperese kötelezettséget vállalt arra, hogy a vételárból 2.500.000 forintot az alperes kezeihez megfizet. Ha az értékesítésre 90 napon belül nem kerül sor, úgy a térítés havi 25.000 forinttal növekszik. Azt is rögzítették, hogy az ingóságait megosztották, a házastársi vagyontöredék megszüntetésével kapcsolatban egymással szemben nincs egyéb követelésük.

Ezt követően, 2005. július 4-én a felek jogerős bírói egyezséget kötöttek, melynek értelmében a M. utcai ingatlan kizárólagos használata az alperest (jelen per felperesét) illeti meg, azzal, hogy a peres felek vállalják az ingatlan közös értékesítését 2005. szeptember 30-ig. Amennyiben erre a határidőig nem kerül sor, az alperes vállalta, hogy 2005. október 1-től kezdődően minden hónap 15. napjáig előre esedékesen megfizet a felperes részére 20.000 forint használati díjat.

A felek házasságát a bíróság ugyanezen a napon kelt és jogerőre emelkedett ítéletével felbontotta.

2006. január 18-án a perbeli, M. utcai ingatlan 5.800.000 forintért értékesítésre került. A volt házastársak 2006. február 16-án kelt nyilatkozattal hozzájárultak a vevők tulajdonjogának ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzéséhez. Jelen per alperese a haszonélvezeti jogáról örökre és visszavonhatatlanul lemondott, egyben hozzájárult annak törléséhez. Az alperes 2.625.000 forintot, a felperes pedig 3.175.000 forintot vett kézhez a vevőktől.

A felperes 2010. szeptember 13-án benyújtott keresetében a T. utcai ingatlanra 1999. április 21-én létrejött eltartási és gondozási szerződés semmisségének, az annak folyományaként valamennyi, később létrejött okiratnak és a 2005. június 22-én egyezségbe foglaltak semmisségének megállapítása mellett ez utóbbi vonatkozásában az eredeti állapot helyreállítását kérte oly módon, hogy a bíróság kötelezze az alperest 2.500.000 forint tőke és annak 2006. február 16. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes kamata megfizetésére. Miután a 2.500.000 forint átadása 2006. február 16-án történt, ezért álláspontja szerint az alperes elévülésre nem hivatkozhat.

Utóbb úgy nyilatkozott, hogy a korábbi lakásra létrejött tartási és gondozási szerződés, illetve a M. utcai ingatlanon az alperes javára alapított haszonélvezeti jog között semmiféle okozati

összefüggés nincs. Az ingyenesen, ajándékképpen alapított haszonélvezeti joggal kapcsolatban a felperest az a feltevés vezette, hogy az alperes élete végéig kitart mellette. E feltevés nélkül az ajándékozás nem történt volna meg. A feltevés azonban véglegesen megghiúsult, ezért - módosított kereseti kérelme szerint - megnyílt az ajándék visszakövetelése iránti joga a haszonélvezeti jog helyébe lépett 2.500.000 forint tekintetében, figyelemmel a Ptk. 582. §-ának (3) bekezdésére. Másodsorban az ajándék visszakövetelését a Ptk. 582. § (1) bekezdésére alapította, azzal, hogy az ajándék, illetve a helyébe lépett érték a létfenntartásához szükséges.

Az alperes a módosított kereset elutasítását kérte. A felperes nem tett említést az ajándékozás során arról, hogy az ingyenes juttatásra bármilyen feltevés vezette volna. Ez nem tűnik ki a később megkötött, az ingatlan közös értékesítésére vonatkozó egyezségből sem. Az egyezés a házastársi vagyontársaság teljes körű megszüntetése érdekében jött létre 2005. június 22-én, a felperes a visszakövetelési jogát pedig 5 éven túl kívánta érvényesíteni, azzal tehát elkészt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a peres felek között a házassági bontóperben a házastársi vagyontársaságukat megszüntető teljes körű egyezés jött létre, annak rögzítésével, hogy a perbeli ingatlan a házastársak osztatlan közös tulajdonát képezi. Megállapodtak a közös tulajdon megszüntetésének módjáról is és a vételár felosztásáról. A szerződés szerint tehát az alperes a felperes által jelen perben követelt összeghez nem a felperestől kapott ajándék, hanem a közös vagyon megosztása címén jutott hozzá.

A fentiekkel ellentétben jelen perben a felperes kijelentette, hogy az egyezséggel kapcsolatban megtámadási jogot nem érvényesít, és a keresetét ajándék visszaköveteléseként tartja fenn, egyrészt a feltevése megghiúsulása miatt, másrészt pedig rászorultság jogcímén.

A PK 76. számú állásfoglalás . pontja értelmében az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés végleges megghiúsulása miatt az általános elévülési időn belül követelhető vissza az ajándék, illetőleg az ajándék helyébe lépett érték. Ez a jog az általános elévülési időn belül is elenyészik azonban, ha azt az ajándékozó megfelelő ok nélkül hosszabb ideig nem gyakorolja.

A peres felek között a házassági bontóper 2004. április 28-án megindult, az életközösség ezt megelőzően, 2004. március 23-án szűnt meg, a perben pedig az alperes maga is kérte a házasság felbontását. Az életközösség végleges megszűnésével, de legkésőbb abban az időpontban, amikor jelen per felperese a 2005. február 17-

i tárgyaláson maga is kérte a házasság felbontását, az állított feltevése megghiúsult. Ettől az időponttól kezdődően a jelen per folyamatba tételéig az 5 év úgy telt el, hogy ezen általános elévülési időt a felperes semmilyen felszólítása nem szakította meg.

A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság szerint még ha alapos is lett volna a felperes visszakövetelési igénye, azzal, hogy a házassági bontóper során az utolsó közös lakás eladási árának megosztásáról megállapodást kötött, a visszakövetelési jogáról kvázi lemondott.

A Ptk. 582. §-ának (1) bekezdése szerinti, az ajándék létfenntartás érdekében való visszakövetelésének a feltételei sem állnak fenn az elsőfokú bíróság megítélése szerint. A felperes rendezett, megnyugtató körülmények között él, létfenntartása nem veszélyeztetett.

A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Kiemelte, hogy a felperes a M. utcai ingatlanon a haszonélvezeti jogot mint vagyoni értékekkel bíró jogot a saját vagyona rovására juttatta az alperesnek. Ezzel a peres felek között ajándékozási szerződés jött létre a haszonélvezeti jogra vonatkozóan.

A felperes a fellebbezésében már csak a feltevése végleges megghiúsulása hivatkozott, mint visszakövetelési okra.

A Ptk. 582. §-ának (3) bekezdése értelmében az ajándékozó visszakövetelheti az ajándékot, vagy követelheti az ajándék helyébe lépett értéket, ha az a feltevés, amelyre figyelemmel az ajándékot adta, utóbb véglegesen megghiúsult és enélkül az ajándékozásra nem került volna sor. A Legfelsőbb Bíróság PK 76. számú állásfoglalásának I. pontja szerint a Ptk. 582. §-ának (3) bekezdésében írt feltételek tekintetében a bizonyítás az ajándékozót terheli.

Az alperes az elsőfokú eljárás során elismerte, hogy a felperes azért adott részére haszonélvezeti jogot, hogy az élete végéig mellette legyen. A peres felek között a viszony megromlásával, házasságuk felbontásával a felperes feltevése véglegesen megghiúsult.

A PK 76. számú állásfoglalás . pontja szerint azonban az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés végleges megghiúsulása miatt csak az általános elévülési időn belül követelhető vissza az ajándék, illetőleg az ajándék helyébe lépett érték. Ez a jog az általános elévülési időn belül is elenyészik azonban akkor, ha azt

az ajándékozó megfelelő ok nélkül, hosszabb ideig nem gyakorolja.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a peres felek közötti életközösség 2004. március 23-i végleges megszakadásával, legkésőbb azonban abban az időpontban, amikor a jelen per felperese 2005. február 17-én maga is kérte a házasság felbontását, a felperesnek a házasság tartósságára vonatkozó feltevése megghiúsult. Ettől az időponttól kezdődően a jelen per megindításáig, 2010. szeptember 13-ig több mint 5 év telt el. Emiatt a felperes az igénye érvényesítésével elkésztett.

A felperes a házasság felbontása iránti per ideje alatt ügyvéd által ellenjegyzett egyezségi okiratban vállalta, hogy a M. útjai ingatlan eladási árából 2.500.000 forintot az alperesnek megfizet. A felperes ezt a nyilatkozatot az ajándék visszakövetelése iránti igénye megnyíltja után tette. Az alperes a neki járó összeget 2006. február 16-án fel is vette. A felperes a 2005. június 22-én kötött megállapodással mintegy lemondott az ajándék visszakövetelése iránti igényéről.

A PK 76. számú állásfoglalás V. pontja szerint nem követelhető vissza az ajándék, illetve az ajándék helyébe lépett érték, ha az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés megghiúsulását az ajándékozó felróható magatartása okozta. A per eldöntése szempontjából - a korábban kifejtettek miatt - ugyan ennek jelen esetben nincsen jelentősége, azonban a bontóper iratanyagából arra lehet következtetni, hogy a házasság megromlása egyébként is alapvetően a felperes magatartására vezethető vissza, tehát a felperes felróható magatartása okozta az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés megghiúsulását és nem az alperesé.

A kifejtettekre tekintettel hagyta helyben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és a kereseti kérelmének megfelelő ítélet meghozatalát, másodlagosan pedig a hatályon kívül helyezés mellett a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő kötelezését kérte.

A másodfokú bíróság jogerős ítéletében - az elsőfokú bírósággal egyezően - a Legfelsőbb Bíróság PK 76. számú állásfoglalásának . pontjára hivatkozva utasította el a felperes keresetét, azzal tehát, hogy a felperes az ajándék visszakövetelésére vonatkozó igényét elkésztetten, az elévülési időt követően kívánta érvényesíteni.

A felperes szerint ugyanakkor a bíróságnak az elévülést megszakító eseményként kellett volna figyelembe vennie azt az időpontot,

amikor a felperes igénye érvényesítése céljából jogi képviselőhöz fordult, ugyanis ekkor még az öt év nem telt el. Az a tény, hogy a jogi képviselő a határidőn túl fordult a bírósághoz, nem jelentheti azt, hogy a felperes az igény érvényesítésével elkésett, így e vonatkozásban a másodfokú bíróság ítélete jogszabálysértő.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati eljárásnak már csak az képezte tárgyát, hogy a felperesnek a Ptk. 582. § (3) bekezdése alapján előterjesztett visszakövetelési igényét a felperes a rá irányadó határidőn belül terjesztette-e elő, figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság PK 76. számú állásfoglalásának . pontjában foglaltakra.

A felülvizsgálati kérelmében tehát a felperes már azt sem vitatta, hogy az ajándék nyújtásával kapcsolatos feltevése (a házasság tartós lesz, a megajándékozott feleség a férjét - szükség esetén - a haláláig támogatni, segíteni fogja) a felperes házasság felbontására irányuló ellenkérelmének 2005. február 17-i előterjesztésével végleg megghiúsult. (A házasság felbontására a felek közös kérelmére 2005. július 5-én került sor jogerősen.) A perindításra ugyanakkor csak több mint öt év után, 2010. szeptember 13-án került sor.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében azt állította, hogy az elévülés megszakadt, ugyanis a számára nyitvaálló öt éven belül igénye érvényesítése céljából jogi képviselőhöz fordult.

A Ptk. 326. § (1) bekezdése értelmében az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. Jelen esetben ez az időpont akkor következett be, amikor a felperesnek a házasság tartósságával kapcsolatos feltevése végleg megghiúsult.

A felperes maga sem vitatta, hogy az öt éves elévülési idő leteltét követően fordult csak a bírósághoz az ajándék visszakövetelése iránt, az elévülést azonban - álláspontja szerint - megszakította az a körülmény, hogy öt éven belül jogi képviselőhöz fordult igénye érvényesítése céljából.

A Ptk. 327. §-ának (1) bekezdése azonban taxatív felsorolást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy mely cselekmények szakítják meg az elévülést. Ezek közé tartozik a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás, a követelés bírósági úton való érvényesítése, továbbá a megegyezéssel való módosítása, végül pedig a tartozásnak a kötelezett részéről való elismerése.

A felülvizsgálati kérelemben meghatározott esemény nem tartozik a

fentiek közé, tehát az elévülés megszakadásának megállapítására nem alkalmas.

Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság arra is, hogy a felperesi feltevés végleges meghiúsulását követően a felek egyébként is megállapodást kötöttek az ingatlan közös értékesítéséről és az eladási ár felosztásáról, ami foganatba ment. Ezzel a felperes mintegy lemondott az ajándék visszakövetelése iránti igényéről.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem volt eredményes, az alperesnek ugyanakkor a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel, ezért e tekintetben a Kúria a határozathozatalt mellőzte.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt illeték viselésére vonatkozó rendelkezés a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2012. szeptember 25.

Dr. Kőrös András s.k. a tanács elnöke, dr. Makai Katalin s.k. előadó bíró, dr. Csúri Éva s.k.

A kiadmány hiteléül: tisztviselő